

Voldsudsathed blandt seksælgere – Undersøgelse af vold mod seksælgere i marginaliserede sociale positioner

Hovedresultater

Hovedresultater

Når du spørger om vold, [er det] som at bede mig fortælle om min vejrtækning. Fordi det er der bare.

Citatet stammer fra Astrid, som sælger sex og samtidig lever med en række udsathedsproblematikker, herunder psykisk sygdom og hjemløshed. For hende er vold en gennemgående faktor i hverdagen. Astrid repræsenterer en mindre gruppe af sexsælgere, som befinder sig i socialt marginaliserede positioner, hvor sexsalg indgår som en del af en kompleks og udsat livssituation. Sexsælgere er imidlertid en heterogen gruppe med forskellige motiver, baggrunde og livssituationer – og langt fra alle sexsælgere oplever samme grad af marginalisering og voldsudsathed som Astrid.

Eksisterende forskning peger dog på, at sexsælgere generelt oplever en høj risiko for at blive udsat for vold, og at denne risiko er særligt udtalt blandt sexsælgere i socialt marginaliserede positioner. Forskningen viser desuden, at sexsælgere sjældent anmelder volden til myndighederne. Der er imidlertid begrænset viden om, hvordan volden konkret udspiller sig i konteksten af sexsalg og marginalisering, samt hvilke forhold der former mulighederne for at forebygge og håndtere vold.

Denne rapport præsenterer resultater fra forskningsprojektet 'Vold som vilkår?', der har til formål at bidrage med systematisk viden om voldsudsathed blandt kvindelige sexsælgere i marginaliserede sociale positioner, herunder hvilke forhold der bidrager til voldsudsathed, samt hvordan disse påvirker den enkeltes handlemuligheder i forbindelse med voldsepisoder. Rapportens analyser viser bl.a., at vold ofte opleves som et vilkår, som den enkelte i vid udstrækning oplever sig ansvarlig for selv at forebygge og håndtere, og som det kan være vanskeligt at handle på efterfølgende. Samtidig peger analyserne på, at vold i forbindelse med sexsalg ikke alene kan forstås som enkeltstående hændelser mellem individer, men er tæt forbundet med både den enkeltes livssituation og bredere samfundsmæssige forhold, herunder den generelle opfattelse og regulering af sexsalg.

Rapporten henvender sig primært til fagpersoner, der i deres arbejde møder sexsælgere i marginaliserede positioner, herunder medarbejdere hos civilsamfundsorganisationer og relevante myndigheder – fx politiet. Rapporten bidrager både med grundlæggende viden om voldens omfang og karakter, samt hvordan forskellige individuelle og samfundsmæssige forhold påvirker den enkeltes voldsudsathed og handlemuligheder i forbindelse med vold. Denne viden kan understøtte og kvalificere fagpersoners indsats i mødet med voldsudsatte sexsælgere. Rapporten er desuden relevant for politiske beslutningstagere, idet den peger på centrale strukturelle og kulturelle dynamikker, der påvirker voldsudsathed blandt marginaliserede

borgergrupper, og dermed kan bidrage til et styrket vidensgrundlag for udvikling af mere målrettede indsatser til forebyggelse og håndtering af vold for nogle af samfundets mest udsatte borgere.

Sexsælgere er generelt mere voldsudsatte end andre

Undersøgelsens kvantitative analyser viser, at sexsælgere er mere voldsudsatte end andre kvinder i Danmark – både i forhold til omfang, gentagelse og alvorlighed. Analyserne er baseret på registeroplysninger om ofre for politianmeldte personfarlige forbrydelser, herunder vold, i perioden 2001-2022 (herefter offerregistret). Da tidligere forskning viser, at vold mod sexsælgere i mange tilfælde ikke anmeldes, må det reelle omfang af vold forventes at være væsentligt højere end det, der kan udledes på baggrund af offerregistret. Resultaterne skal derfor ses som konservative

estimer, da det faktiske omfang af volden undervurderes.

De kvantitative analyser viser imidlertid, at 16 pct. af sexsælgerne er registreret som offer for mindst én politianmeldt voldshændelse. Dette tal er næsten tre gange så højt som undersøgelsens to kontrolgrupper bestående af hhv. kvinder med lignende opvækstvilkår (hvor andelen er på 6 pct.), hhv. et tilfældigt udsnit af jævnaldrende kvinder (hvor andelen er på 5 pct.). Endvidere har 15 pct. af sexsælgerne været udsat for gentagen vold, hvilket er væsentligt højere end i de to kontrolgrupper, hvor andelen er på 2-3 pct.

Forskellene mellem sexsælgerne og de to kontrolgrupper af kvinder gør sig gældende på tværs af alle de undersøgte voldstyper. Særligt fysisk vold og røveri forekommer relativt hyppigt, og 14 pct. af sexsælgerne er således registreret som ofre for denne

Voldens omfang og karakter

Registreringer fra DST's offerregister for perioden 2001-2022 viser, at:

- 16 pct. af sexsælgerne er registreret som offer for vold minimum én gang, og 15 pct. har været offer mere end én gang i perioden.
- 14 pct. er registreret som offer for fysisk vold eller røveri minimum én gang, og 7 pct. mere end én gang.
- 4 pct. er registreret som offer for voldtægt minimum én gang, og 1 pct. mere end én gang.
- 5 pct. er registreret som offer for alvorligere vold minimum én gang, og 1 pct. mere end én gang.
- 8 pct. har været udsat for psykisk vold minimum én gang, og 3 pct. mere end én gang.

Tallene er alene udtryk for anmeldte voldsepisoder. Da vold mod sexsælgere i mange tilfælde ikke anmeldes, må det reelle omfang af vold forventes at være væsentligt højere end det, der kan udledes på baggrund af offerregistret.

type vold minimum én gang mod blot 3 pct. i kontrolgrupperne. Sexsælgere har også en markant højere risiko for seksuel vold, og 4 pct. af sexsælgerne har jf. offerregistret været udsat for voldtægt, hvilket er op til fire gange højere end blandt kvinder med lignende opvækstvilkår og godt otte gange højere end det tilfældige udtræk af jævnaldrende kvinder. Sexsælgere har desuden en forhøjet risiko for at være udsat for psykisk vold samt det, der analytisk betegnes som "alvorligere vold", som bl.a. omfatter drabsforsøg.

Voldsudsathed er ujævnt fordelt blandt sexsælgere

Analyserne af registerdata viser, at voldsudsathed blandt sexsælgere er ujævnt fordelt. På baggrund af en latent klasseanalyse identificeres to risikoprofiler inden for gruppen af sexsælgere: En lavrisikoprofil, som omfatter 89 pct. af sexsælgerne, og en højriskoprofil på 11 pct., som er karakteriseret ved væsentligt højere sandsynlighed for at blive udsat for vold.

Forskellene mellem de to grupper gør sig gældende på tværs af alle undersøgte voldstyper. Særligt ses markante forskelle i forhold til seksuel vold. Eksempelvis er risikoen for voldtægt 21 pct. i højriskoprofilen mod 2 pct. i lavrisikoprofilen. Risikoen for gentagen voldtægt i højriskoprofilen er 8 pct. mod under 1 pct. i lavrisikoprofilen. For fysisk vold og røveri er forskellene også markante. Risikoen for at blive udsat for fysisk vold og røveri minimum én gang er således 31 pct. i højriskoprofilen sammenlignet med 12 pct. i lavrisikoprofilen. Risikoen for at opleve det mere end én gang er 41 pct. i højriskoprofilen mod 3 pct. i lavrisikoprofilen.

Samlet viser analyserne således, at en mindre gruppe sexsælgere er karakteriseret ved en betydeligt forhøjet og gentagen voldsudsathed på tværs af voldstyper, mens den overvejende del af gruppen har væsentligt lavere risiko.

Voldsudsathed forstærkes i samspil med social marginalisering

Voldsudsathed blandt sexsælgere hænger tæt sammen med den enkeltes sociale position. Rapporten viser, at de mest voldsudsatte sexsælgere samtidig er karakteriseret ved omfattende former for social marginalisering, og at disse forhold forstærker risikoen for vold. Dette kommer både til udtryk i de kvantitative analyser af

risikoprofiler og i de kvalitative analyser af, hvordan vold og marginalisering er indlejret i hinanden.

Analyserne af registerdata viser, at forskellene i voldsudsathed mellem de to risikoprofiler hænger tæt sammen med sociale og livsmæssige belastninger. Højrisikoprofilen er således kendetegnet ved en markant højere grad af social marginalisering end lavrisikoprofilen. Blandt seksælgere i højrisikoprofilen har 42 pct. været anbragt i barndommen mod 13 pct. i lavrisikoprofilen. 16 pct. har modtaget behandling for stof- eller alkoholafhængighed mod 1 pct. i lavrisikoprofilen, og 28 pct. har modtaget behandling for psykiske problemer mod 7 pct. i lavrisikoprofilen. Der ses tilsvarende forskelle i erfaringer med hjemløshed og afsoning af fængselsdomme.

Disse forskelle viser tydelig op-hobning af sociale udsathedsfaktorer i den mest voldsudsatte gruppe. Voldsudsathed fremstår dermed som tæt forbundet med akkumulerede marginaliseringsprocesser over livsforløbet, hvor flere former for udsathed forstærker hinanden.

De kvalitative analyser understøtter dette billede og viser, hvordan voldsudsathed produceres og fastholdes i et samspil mellem individuelle, relationelle og samfundsmæssige forhold relateret til vilkår knyttet til seksalg. På individniveau fremhæves særligt stof- og alkoholafhængighed, hjemløshed og økonomiske problemer, som forhold, der øger eksponeringen for vold og samtidig reducerer den enkeltes handlemuligheder i forbindelse med voldsepisoder. Samtidig kan seksalg og de rammer, det foregår under, bidrage til at fastholde eller forværre udsathed.

På relationelt niveau beskrives afhængighedsrelationer til fx intime partnere og tredjeparter

Sexsælgere med forhøjet risiko for vold (højrisikoprofilen)

En mindre gruppe (11 pct.) er karakteriseret ved markant forhøjet og gentagen risiko for at blive udsat for vold på tværs af voldstyper.

I højrisikoprofilen er risikoen for voldtægt minimum én gang 21 pct., mens risikoen for at opleve voldtægter mere end én gang er 8 pct. Risikoen for fysisk vold og røveri minimum én gang er 31 pct., mens risikoen for at opleve det flere gange er endnu højere – 41 pct.

Profilen er samtidig præget af ophobet social udsathed, herunder anbringelse i barndommen (42 pct.), og flere har erfaringer med behandling for hhv. stof- og alkoholafhængighed (16 pct.) og psykiske problemer (28 pct.) samt erfaringer med hjemløshed (13 pct.) og fængsling (17 pct.).

Sexsælgernes egne erfaringer viser, at voldsudsathed hænger sammen med individuelle forhold som alkohol- og stofbrug, hjemløshed og økonomisk udsathed, der både øger eksponeringen for vold og begrænser den enkeltes handlemuligheder i forbindelse med voldsepisoder.

Såvel voldsudsathed som handlemuligheder påvirkes desuden af relationelle afhængigheder og strukturelle vilkår, herunder usikre arbejdsvilkår og stigmatisering, som kan bidrage til normalisering af vold.

som centrale mekanismer, hvor økonomisk, praktisk eller følelsesmæssig afhængighed begrænser muligheden for at sige fra og medvirker til at fastholde seksælgere i gentagen og potentielt eskalerende vold.

Samtidig peger analyserne af de kvalitative interviews på, at disse processer er indlejret i bredere samfundsmæssige forhold, herunder den generelle opfattelse og regulering af sexsalg. Det omfatter bl.a. usikre og ustabile arbejdsvilkår samt den generelle stigmatisering, som opleves af seksælgere i mødet med andre, herunder eksempelvis myndigheder.

Voldsudsathed blandt seksælgere må derfor forstås som et resultat af et sammenhængende og gensidigt forstærkende samspil mellem individuelle livsforløb, relationelle afhængigheder samt bredere samfundsmæssige vilkår relateret til sexsalg. Disse forhold virker ikke isoleret, men producerer tilsammen en vedvarende social udsathed, hvor risikoen for vold akkumuleres over tid.

Stigmatisering internaliseres, og vold normaliseres

De kvalitative analyser viser, at seksælgeres handlemuligheder i forbindelse med vold i væsentlig grad formes af den stigmatisering, der knytter sig til sexsalg. På tværs af interviewene fremgår det, at stigma i kombination med omfattende voldsoplevelser bidrager til en normalisering af vold, hvor voldsepisoder i nogle tilfælde ikke genkendes eller italesættes som vold, men forstås som en del af den enkeltes livssituation, herunder involveringen i sexsalg.

Denne normalisering kommer både til udtryk eksplicit, hvor vold beskrives som noget, der må accepteres, og implicit, hvor grænserne for, hvad der opfattes som vold, forskydes. Vold fremstår dermed ikke som en afvigelse fra hverdagen, men som en integreret del af den. En sådan forståelse reducerer sandsynligheden for, at volden identificeres som noget, der nødvendigvis kan handles på, og kan dermed bidrage til at fastholde seksælgere i voldsprægede relationer og kontekster.

Analyserne peger samtidig på, at stigmatiseringen i flere tilfælde internaliseres og fører til en individualisering af ansvar. Flere informanter giver udtryk for selvbebrejdelse i relation til den vold, de udsættes for, og volden forstås ikke alene som noget, der påføres udefra, men også som noget, der opleves som selvforskyldt. Herved svækkes grundlaget for at betragte sig selv som et legitimt offer med ret til beskyttelse.

Håndtering af vold i relation til sexsalg er individualiseret og betinget af begrænsede handlemuligheder

De interviewede sexsælgere håndterer i høj grad vold inden for et snævert og individualiseret handlerum, hvor ansvaret for både forebyggelse og håndtering opleves som et individuelt ansvar – og hvor anmeldelser og derved muligheden for et eventuelt retsligt efterspil synes behæftet med en række barrierer.

Forud for møder med kunder anvender sexsælgere forskellige såkaldte risikostrategier med henblik på at reducere sandsynligheden for vold, herunder screening af kunder, forhåndsaftaler om ydelse, tid og pris samt generelle vurderinger af kunden baseret på erfaring og intuition. Mulighederne for at efterleve disse strategier er imidlertid ofte begrænsede. Det hænger bl.a. sammen med forhold i den enkelte livssituation, som bidrager til, at sexsælgeren er afhængig af indkomsten fra sexsalg, og herudover kan rammerne for salget, fx involveringen af tredjeparter, ligeledes bidrage til at øge eksponeringen for risikofyldte situationer.

Når volden opstår, er håndteringsstrategierne primært rettet mod at deeskalere situationen og minimere yderligere skade. Dette indebærer ofte tilpasning til kundens krav eller opgivelse af betaling for hurtigt at afslutte interaktionen. Analyserne peger på, at fysisk modstand i nogle tilfælde kan føre til eskalation, hvilket er med til at forme valget af strategi. Håndteringen af vold afspejler således både aktiv risikominimering og en situationel afmagt, hvor handlemulighederne er stærkt begrænsede.

Samtidig viser analyserne, at anmeldelse af vold generelt er undtagelsen snarere end reglen. Anmeldelser finder typisk sted i forbindelse med særligt grove

Udsagn om barrierer i forhold til anmeldelser

Man spørger ikke om hjælp, når man er i min situation, fordi det [sexsalg] er sådan et tabu.

Tanken [at anmelde vold] har slet ikke strejft mig. Overhovedet. Og jeg tænker også, hvad får jeg ud af det? Det ved jeg ikke. For jeg kan jo bare lade vær' [med at sælge sex].

Det er meget, meget svært at skulle anmelde, når du er inde i den her branche, fordi hvad nu hvis? Hvad nu, hvis politiet kommer? Hvad nu, hvis de lukker mit hus ned? Hvordan skal jeg så tjene penge? Hvad nu, hvis banden kommer efter mig? Hvad nu, hvis de opkræver penge fra mig?

Jeg kan heller ikke overskue alt det der med, at jeg skal i retten, og jeg måske skal møde [gerningspersonen] igen i en retssal. Prøv at høre, jeg vil ikke se det menneske igen.

hændelser og er ofte forbundet med betydelig ambivalens og omkostninger. En central forklaring på den lave tilbøjelighed til at anmelde skal bl.a. findes i frygt for repressalier fra tredjeparter, frygt for at inkriminere sig selv eller miste muligheden for at tjene penge på sexsalg, begrænset tillid til myndigheder, og at processen omkring såvel anmeldelse som en eventuel retsproces forventes at være uoverskuelig. Flere seksælgere giver således udtryk for, at de "ikke orker" en anmeldelse og potentiel retsproces og frygter, at det er for stor en følelsesmæssig belastning.

Analyserne viser samtidig, at stigmatisering relateret til sexsalg bidrager til en oplevelse af at være et ikke-legitimt offer. Flere informanter giver udtryk for, at de ikke opfatter sig selv som "rigtige" ofre for vold, og at de derfor heller ikke ser volden som noget, der berettiger en anmeldelse. Denne forståelse er i nogle tilfælde internaliseret og kommer til udtryk som selvbebrejdelse, skyld og skam, hvor volden opleves som helt eller delvist selvforskyldt. Herved svækkes motivationen for at inddrage retssystemet yderligere.

Samlet viser analyserne, at håndtering af vold i vidt omfang forskydes fra et institutionelt til et individuelt anliggende. Selvom der formelt er adgang til retssystemet, afhænger det i praksis af den enkeltes ressourcer, position og mulighed for at handle, om vold anmeldes og forfølges. Samtidig viser analyserne, at såvel voldsudsathed som handlemuligheder i praksis er stærkt begrænsede af individuelle, relationelle og samfundsmæssige forhold, hvilket skaber en situation, hvor ansvar og handlekapacitet ikke følges ad. For en del seksælgere betyder dette, at størstedelen af voldsepisoder ikke anmeldes og dermed ikke fører til et eventuelt retsligt efter spil, hvor gerningspersonen stilles til ansvar for volden.

Undersøgelsens datagrundlag

Eksisterende danske undersøgelser viser, at seksælgere i Danmark overvejende er kvinder, hvilket afspejles i rapportens datagrundlag, som består af:

- *43 kvalitative interviews* med 41 kvinder med sexsalgserfaring, som samtidig befinder sig i marginaliserede sociale positioner
- *Journalnotater* fra NGO vedrørende selvrapporterede volds- og voldtægtsoplevelser fra 2021-2024
- *Registerdata* koblet til gruppe på 2.478 kvindelige seksælgere samt to kontrolgrupper på hhv. 5.000 og 10.000 kvinder
- *Administrative data* fra KFUK's Sociale Arbejde: Registreringer af volds- og voldtægtsepisoder fra 2018-2024.

Hovedresultater: Voldsudsathed blandt seksælgere – Undersøgelse af vold mod seksælgere i marginaliserede sociale positioner

VIVE/2026

HR_302321